

ŽIVLJENJE IN SVET

STEV. 14.

V LJUBLJANI, 7. OKTOBRA 1934

KNJIGA 16.



GOLDEN

DREVORED (lesorez)

SIMON GREGORČIČ

BESEDA ZA DEVETDESETLETNICO ROJSTVA

PROF. STANKO BUNC

Sončna Goriška, ki se že zgodaj javlja v zgodovini našega pismenstva, se je z V. Staničem uvrstila v novejšo slovensko slovstvo istočasno s štajersko in Koroško, pravega pesnika srca in duha pa nam dala šele s Simonom Gregorčičem.

I. Luč sveta je zagledal pred 90 leti, 15. oktobra 1844 na Vrsnem, v planinski vasi, položeni visoko nad penečo se Sočo v prisojno zavetje pod mogočnim Krnom. Otroška leta so mu vdihnili za vse življenje tisto otožno ljubezen do idiličnega »planinskega raja«. Ko je odrasel, so pregovorili očeta, preprostega kmetiča, da je poslal nadarjenega sina v Gorico v šole. Prvi gimnazijski razred je dovršil kot ponavljalec z odliko in sprejeli so ga v deško semenišče, s čimer je bilo olajšano očetovo breme. Marljivo je studiral, prosti čas pa uporabil za učenje srbohrvaščine, češčine in vaje v zlaganju pesmi. Po maturi 1864 bi šel rad studirat klasično jezikoslovje, a gmotne težkoče so ga prisilile, da je po daljšem notranjem boju stopil v bogoslovje.

Kot kaplan je dobil prvo službo 1868 v Kobaridu, kjer je preživel najlepši čas svojega življenja: v dekanu A. Jeksetu je našel blagohotnega predstojnika in zaščitnika za poznejša leta, v učiteljici Dr. Milekovi odgovarjajočo pesniško dušo, v notarju Ign. Gruntarju pa prijatelja, s katerim se je udeleževal narodnega dela: ustanovil čitalnico, vodil pevski zbor, prirejal igre in ljudstvo ga je ljubilo in čislalo.

Iz Kobarida so ga poslali 1873 v Rihemberk v Vipavsko dolino, odkoder si je zavoljo naporne službe in nenaklonjenega župnika želel »nazaj v planinski raj«. Radi bolehnosti je zaprosil za pokoj in se 1882 naselil kot vikar na Gradišču pri Prvačini, si kupil svet, sezidal hišo in prebival v njej kot kmet-poet. S honorarjem za izdane pesmi je poplačal dolgove za posestvo. Obisk Velehrada in Prage ter popotovanje po Dalmaciji in Črni gori sta za nekaj časa prekinila enolično življenje in ga telesno okrepila.

Fizično oslavljen in duševno potrjen je 1899 stopil v pokoj, zopet nevarno zbolel (1901) in v pričakovanju najhujšega



SIMON GREGORČIČ

prodal 1903 imetje ter se preselil v Gorico, kjer je umrl za kapjo 24. septembra 1906. Pokopali so ga v rojstni fari na Libušnjem, kot je določil v oporoki. Zelel si je preprostega pokopa, a narod mu te poslednje volje ni mogel izpolniti: priredili so mu pogreb, kakršnega ni videla Gorica.

II. Gregorčič je začel pesniti kot gimnazijec (1863). Te prve pesmi, ki jih je objavil po maturi v Janežičevem Slov. Glasniku 1864 pod skupnim naslovom *Iskricedomoljubne*, a jih kasneje popravljene sprejel v Poezije, opevajo tisto čisto in požrtvovalno ljubezen do domovine, ki mu jo je razvel njegov profesor slovenščine, Iv. Šolar. V bogoslovju je navdušeno prebiral Homerja in s posebnim užitkom čital Prešerna; spočenjale so se mu prve čustveno-miselne in didaktične prigodnice, ki jih je objavljaval v domačem pisanem listu »Slogi« in anonimno v tisku.

Iz Kobarida se je 1870 oglasil v Zvonu, listu dunajskega literarnega veljaka J. Stritarja, ki je takoj spoznal Gregorčičev izredni pesniški dar in mu postal voditelj v snovi in učitelj v obliki. Pod njegovim vodstvom je okusil svetožalje, si pridobil uglajeno formo in muzikalno blagoglasnost verzov: dosegel je višek in se razvil v najboljšega pesnika sedemdesetih let. Vse, kar je klasičnega nastalo med 1876 in 1882 ter izšlo v prvi

zbirki Poezij 1882 in deloma še v drugi 1888.

Poezije so dosegle velik uspeh in naravnost prevzela slovenska srca. Ta »zlata knjiga«, kot jo je nazval Fr. Levce, je bila v nekaj mesecih razprodana v 2000 izvodih. Nastopili pa so tudi grajalci: J. Pajk v Kresu in A. Kržić v Slovencu. Na čelo vseh pa je stopil A. Mahnič, tedaj bogoslovni profesor v Gorici. Priznal je sicer Gregorčiču velik pesniški dar, toda njegove pesmi je presojal z naravnega in verskega stališča, z vidika mladinsko-vzgojne poezije in ne z edino veljavnimi estetičnimi merili. Zato ga je obsodil in v tem potegnil za seboj večino slovenske duhovščine. Ta obsodba »mrzle kraške burje«, zoper katero se je boril z zbirko pesmi »V obrambo«, je bila za pesnika najhujši udarec, ki ga nikdar ni mogel popolnoma preboleti: ubili ga niso, le veselje so mu zadušili.

Nato je umolknil na zunaj: prevajal je psalme in za Rusko antologijo ter se bavil s svetopisemsko poezijo. L. 1902 je izdal tretji zvezek Poezij, venec prigodniško občutenih Predsmrtnic in Posmrtnic, nastalih pod vtisom resne bolezni. Prevedel je knjigo o Jobu, prepsnil Jeremijeve žalostinke in spremljal sodobne dogodke kot političen in rodoljuben prigodničar. Po smrti je izdal iz zapuščine Kr. Meško četrti zvezek Poezij 1908.

Za slovensko ljudstvo je izšel izbor njegovih pesmi v Slovanski knjižnici in pri Mohorjevi družbi, za Srbohrvate v Narodni knjižnici v Zagrebu, za današnjo srednješolsko mladino pa zopet v Mohorjevi družbi. Tako je postal Gregorčič pristopen vsemu narodu. Prevajali so ga v grščino, latinščino, nemščino, italijanščino, češčino in druge slovanske jezike.

III. Gregorčič je v Uvodu I. zv. Poezij povedal, da »kdor pregleda te, spozna mu dušo in srce«. S tem je lepo označil sebe kot izrazito miselno čustvenega pesnika: njegova pesem je osebna izpoved vsega tega, kar je pesnik čutil in mislil, kar je duhovno in duševno doživel. Njegove številne pesmi, okrog 270 jih je, niso sproščeni kriki notranjega pesnikovega občutja, ampak miselno izoblikovan izraz duševnega doživetja, ki je navadno vezano na neki zunanji dogodek. Z ozirom na to se dajo pesmi z lahkoto opredeliti:

1. Rodoljubna pesem je zanj najbolj značilna; z njo je začel svoje poslanstvo, naslonivši se na starejšo do-

morodno pesem (Jenko), se vdal idealistično-romantičnemu pojmovanju slovanstva (Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene), končno pa našel samosvoj izraz v stanovsko rodoljubni pesmi (V pepelnici noči). Višek je dosegel v preroški Soči, katere prvi, strašnejši del se je uresničil, dočim se ni še izpolnilo,

kar gorko ti srce naroča:
srdita čez bregove stopi
ter tujce zamlje lačne utopi
na dno razpenjenih valov!

Posebno mesto zavzemajo pesmi neutešljivega domotožja po izgubljenem »planinskem rajju«.

2. V razmišljujočih pesmih z vzgojno tendenco ni hladno poučen, šolski, ampak toplo učeč, neprisiljen, dasi zavestno poučen in zgledno vzgojen (Sam, Daritev...). Te pesmi so naraven izraz njegovega poklica in izpoved narodnega vodnika in učitelja. Kot omikan krščanski idealist ljubi vse, kar je lepega in dobrega, trpi s tipečim in se ozira k Bogu.

3. Pesmi osebne izpovedi so izraz njegovih lastnih misli in osebnih čustev, porojene iz osrednjega doživetja neskladnosti med idealom in življenjem, med stanovsko dolžnostjo in klicem življenja. Svojo osebno boleost je posplošil v nekako medrovanje in pesmi nosijo znake pesmističnega svetovnega nazor. Te pesmi je pel naravnost iz vse duše in zato podal v njih svoje najboljše in najlepše. Tu pa je doživel Mahničevo obsodbo.

4. Propovedne pesmi so nekatere naravnost klasične (Jeftejeva pri-sega, Hajdukova oporoka). Realnost preodeva pesnik v lastno občutje, pravega vpogleda v resničen svet pa mu čisto manjka.

IV. Gregorčič spočenja pesem vzporedno z obliko, ki pa ni odbitje njegove duševne razgibanosti, ampak vnaprej občuten obrazec pesmi. Zato se ne veže na stalne mere in oblike, ne hodi za Prešernom, ampak čuti svojo melodijo. Njej se podrejata oblika in jezik: vse pesmi imajo rime, ki so mu nujni pesniški izraz, ker nosijo melodijo. Ljubi zvočne posebnosti: aliteracije, asonance in onomatopoeične glasove. Slog je zanesen, govorniški, ki se mu podreja ves jezik. Priljubljenost ukrasnega pridevka ga usposablja za plastičnega slikarja sveta v narejenih podobah, v čemer sliči Jurčiču. O prigodnicah pa se zdi, da so zložene nalašč za deklamiranje. Gregor-

čič je naš najbolj muzikalen in melodičen pesnik, ubran v jambsko-daktilsko mero.

V. Bil je lep človek in postaven moški, dostojanstvene zunanosti in slovesne resnosti. Živel je trezno in bil vzoren duhovnik. Zavedal se je pesniškega poklica. Bil je otožne narave: njegov idealizem ga je ob vstopu v življenje prevaril, bolezen se ga je lotila v najlepših moških letih in povečala potrnost, Mahničev nastop pa ga pognal v zagrenjenost, ki si jo je lajšal v morečih

samoti na Gradišču. — Njegova pesem je izraz pesnikovega značaja, zemlje, katere sin je bil, omike, ki si jo je pridobil, in časa, v katerem je živel. Pesem je mila tožba slovenskega srca, idealnega katoliškega duhovnika, slovenskega izobraženega rodoljuba in neutešljivega domotožja gorskega človeka (Pregelj). »Goriškega slavčka« pozna in ljubi ves narod, saj

kar storiš za sé, to že s tabo zgine,
kar storiš za narod, ostane vselej.

IZ KRANJA V CHICAGO

DR. FRED CROBATH

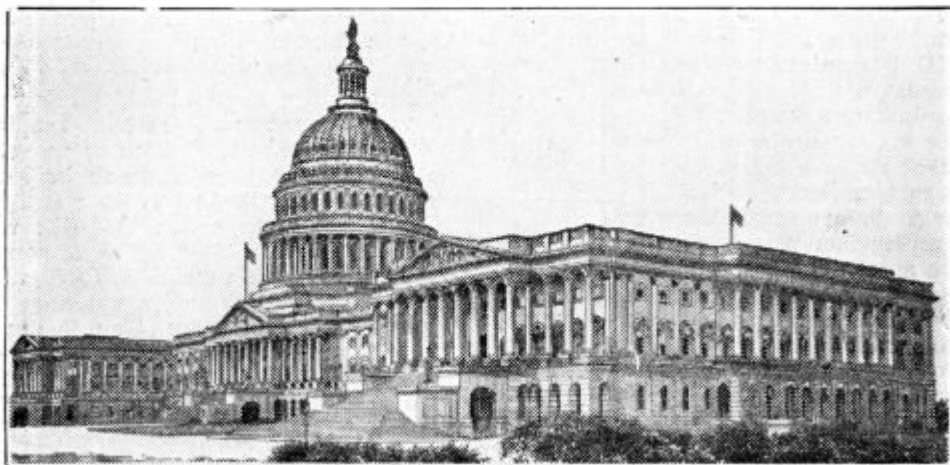
N A D A L J E V A N J E

Odhod iz New Yorka v Filadelfijo in Atlantic City

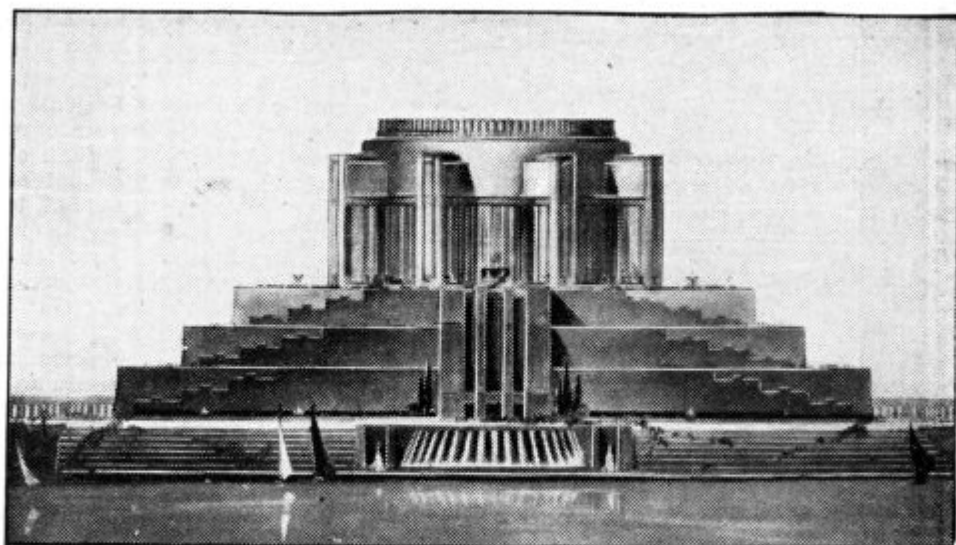
Drugi dan smo se odpeljali s kolodvora Pensylvania v Filadelfijo. Družba je imela rezervirane tri posebne vagone, ki so bili zaradi vročine hlajeni s posebnimi stroji »Car Cooling Machine«. Po dolgem tunelu pod New Yorkom smo se preko 3 km dolgega mostu vozili čez reko Hudson mimo velike industrijske četrti. Po približno treh urah vožnje z brzim vlakom smo prispeli v Filadelfijo. Tudi to je zelo prostoren, obširen kolodvor, kar dokazuje, da smo prišli v mesto, ki ima nad dva milijona prebivalcev. V restavrantu smo

kosili prav po evropsko, nato pa se v pripravljenih avtobusih peljali po mestu.

Prevzeti od New Yorka se nam je to veliko mesto zdelo provincialno, zlasti še, ker je bilo v nedeljo popoldne in velika vročina. Vozili smo se po glavnih ulicah mimo velikih trgovskih hiš in dospeli tudi do zgodovinske male enonadstropne hiše, kjer se je rodila zastava Zedinjenih držav, ki jo je prva vezla neka ženska. Ogledali smo si znamenito poslopje »Zvon prostosti« Independence Hall, kjer je bilo proglašeno uedinjenje vseh poedinih držav. V krasnih majhnih dvoranih, ki služijo obenem kot muzej, so razstavile vse države znani zvonec svobode in druge spomine na ta vele-



KAPITOL V WASHINGTONU



Ameriški tehniški muzej v Washingtonu

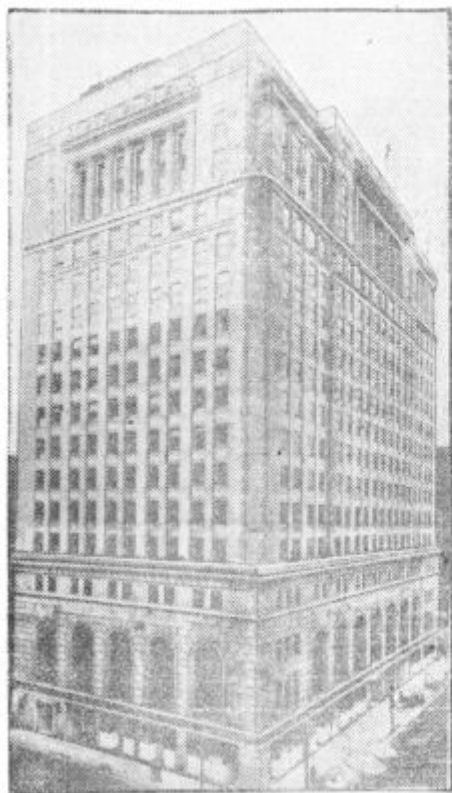
pomembni dan. Od tu smo se odpeljali v več kilometrov dolg park s spomeniki znamenitih mož, kot Washingtona, Villiama Pena in drugih, ter obiskali akvarij in novi muzej, ki je velika nova stavba, toda notranje provizorično opremljena in ne preveč pomembna. Lega te stavbe je ena najlepših točk Filadelfije, ker je zidana višje kakor ostalo mesto. Odtod je krasen razgled na glavni park in na nešteto nebotičnikov. Mesto leži v ravnini in je zelo razprostrto, prebivalci so po večini delavci, ker je v mestu samem kakor v okolici razvita velika industrija. Izven ožjega centra so preprosto zidane hiše. Tu je največja rafinerija petroleja v velikem obsegu z raznimi najmodernejšimi napravami, poleg tega železna industrija in še polno drugih.

Ob petih smo se odpeljali ter po enourni vožnji dospeli v Atlantic City ob obali Atlantskega oceana. Bila je vroča nedelja, po širokih ulicah kopališča je bilo več deset tisoč avtomobilov iz daljne okolice in mest, ker je to zelo prijetna izletna točka. Nastanili smo se v najstarejšem hotelu »Chelsea«, ki je po ameriškem načinu popolnoma renoviran. Vse sobe so opremljene s kopalnico, kjer je na razpolago sladka in morska voda. Pred hotelom je središče promenade, ki je bila baš to nedeljo rekordna v zadnjih letih. Peščina in promenade ni nič manj ko 9 km dolga. Za promenado služi ca 20 m širok lesen

hodnik, več kilometrov dolg in po vsej dolžini lepo razsvetljen. Ob tej prome-



Holandski park v Lincolnovem parku v WASHINGTONU



ZITNA BORZA V CHICAGU

nadi je mnogo modernih hotelov nebo-
tičnikov, med njimi znani Ambasa-
deur, Rizz in drugi s tisočnimi so-

bami. Poleg tega so tu še razna zabavi-
šča. Na polotoku je zidana velika stav-
ba, ki služi kot cirkus ter ima prostora
za tisoče gledalcev. Dnevno življenje ni
tu nič posebnega. Gostje so namreč na
peščini, kamor prihajajo v kopalnih ob-
lekah iz hotelov, ker zunaj ni nobenih
kabin. Hoteli so že tako organizirani ter
imajo posebne vhode in izhode za kopal-
ce, kjer so razne kopeli in kjer se odda
tudi kopalna obleka. Glavni promet je
zvečer, ko je promenada vseh gostov.
Posebna zanimivost so tu po kitajskem
načinu napravljeni vozički s streho za
dve osebi, ki jih od zadaj pelje zamorec.
Ob straneh promenade je na sto takih
vozil, ki služijo mesto klopi. Na nas je
napravilo to kopališče najboljši vtis in
smo obžalovali, da smo že drugi dan ob
treh odpotovali proti Washingtonu.

Vožnja v Washington, popis mesta

Vozili smo se skozi Baltimore, središče
industrije, in po štirih urah dospeli v
najlepše mesto Amerike, ki je urejeno
po evropskem načinu. Vsa pokrajina iz-
ven mesta, na vsej progi, je neobdelana,
nobenih smrekovih gozdov, samo grmi-
čevje, nikakih vasi ali kmetij kakor pri
nas nismo videli. Vozili smo se čez več
nad kilometer dolgih železnih mostov, ki
vodijo preko zalivov ali širokih rek, pa
so čisto primitivno nizko zidani. Eden teh
mostov se je septembra zaradi poplav
porušil, kar je povzročilo znano veliko
nesrečo ekspresnega vlaka. Na tej vo-



Največja trgovska hiša na svetu v Chicagu

žnji smo imeli priliko ogledati si novi sistem ameriškega brzega vlaka. Naša družba se je vozila v splošnem razredu, približno tako, kakor pri nas v tretjem

kjer so prav tako premakljivi okrogli fotelji za eno osebo. Oblike vagonov, ki imajo vsak svoje ime, so različne: oddelki za kadilce, za umivalnico, lastna



MICHIGANSKA AVENIJA v deževni noči

razredu, vendar so to elegantni vozovi, ki so vsi opremljeni s fotelji za 2 osebi, in sicer po obeh straneh voza ter tvorijo po sredi preko celega voza hodnik. Sedeže lahko poljubno pripraviš v najrazličnejše smeri. Vlak ima tudi I. razred,

kuhinja itd. Vsi vozovi so opremljeni s posebno cevko za ledeno pitno vodo, z avtomati, kjer za 1 cent dobiš kozarec iz papirja in razne druge stvari. Vsak brzi vlak ima jedilni voz, ki je precej prostoren ter ima visoke mize. Večja

prtljaga se brezplačno odda v posebni voz, do katerega je med vožnjo vsak čas prost dostop. Vlaki vozijo s hitrostjo 85—100 km ter ponekod med vožnjo polnijo strojne kotle z vodo. Vozili smo se slučajno v zadnjem vagonu ter opazili, da je poleg tira visok lesen stolp, iz katerega je tekla voda ca 200 m daleč po sredini tira po nalašč zato pripravljenem kanalu, ki je stalno polnjen z vodo. Med vožnjo vlakovodja spusti cev v kanal in v nekaj sekundah napolni kotel. »Time is money« je tu zopet zelo upoštevan.

V Washington smo prišli ob 8. zvečer. Nastanili smo se v neootličniku »Lee«. Zvečer smo si ogledali lepo razsvetljeno mesto, vse pomembne državne in zasebne stavbe, kakor Capitol, ministrstva, muzeje in druge, ki so bile razsvetljene z žarometi. Življenje ponoči je tu malo-meščansko in se nikakor ne da primerjati z New Yorkom. Drugi dan smo si ogledali mesto. Kakor sem že omenil, je to res najlepše v Ameriki, kajti odlikuje se s ca 60 m širokimi asfaltnimi cestami, z nasadi, nešteti parki ter je celo mesto z okolico samo en park. Krasen je pogled na glavne nasade z visokim paviljonom grškega sloga, ves v marmorju. Tu stoji v veliki dvorani 15 m visok spomenik Lincolna, temu nasproti pa ca 200 m visok obelisk, ki služi kot razgledna točka in je opremljen s prostorno vzpenjačo. Zidajo se velike nove stavbe, razna ministrstva, v masivnem grškem slogu, kar bo le še povečalo okras mesta. Znamenita Bela hiša v parku in nje notranjost je zelo lična. Služi deloma tudi kot muzej, ki je vsak dan dostopen. »Capitol« knjižnica in druge pomembne stavbe prestolnice Zedinjenih držav so vse čisto bele in obdane s parki. Popoldne smo napravili z avtomobili izlet v nekako 17 km oddaljeni Mont Vernon, znan po domu in posestvu Washingtona, prvega predsednika Zedinjenih držav. Skromna a okusno urejena stavba z raznimi gospodarskimi poslopi leži v sredini krasnega parka, v bližini pa je tudi Washingtonov grob. Ob 4. popoldne smo z najboljšimi vtisi zapustili to lepo mesto ter se z brzim vlakom odpeljali v Chicago.

Odhod v Chicago

Imeli smo zopet svoje vagone ter se lahko prav udobno nastanili. Pot nas je vodila preko Harrisburga, velikega industrijskega središča, dalje preko Al-

tona, Johnstowna, Pittsburgha, Fortwaynea v Chicago. Vozili smo se z brzino 85 km. Vlak je vso pot strašno piskal, ker na železnicah ni zatvornic. Ponoči je bil veličasten pogled na neštete plavže ob rekah in jezerih ter razna druga zelo razsvetljena mesta in podjetja. Od Pittsburgha dalje je središče industrije manjše, proti Chicagu smo opazili le še farme manjšega obsega, ki se razprostirajo dalje proti zapadu. Farmerji imajo več manjših poslopij, povsod velik betonski stolp, kjer se hrani žito. Amerika ne pozna vasi, posamezne farme so več kilometrov oddaljene druga od druge in so popolnoma osamljene.

Približno 1400 km dolga vožnja Washington—Chicago je trajala 16 ur, ustavili smo se samo na šestih postajah. Vsak je skrbel za ležišče ter si ga v premikajočih foteljih sebi udobno uredil. Bilo je vse narobe in sprevodnik se niti najmanje ni zgražal nad tem, kar bi pri nas nikakor ne bilo mogoče. Zjutraj je bil voz zopet v normalnem stanju.

Pred osmo uro zjutraj smo bili v predmestjih Chicaga ter se nad eno uro vozili mimo nešteti obsežnih tovarnih raznih vrst. Med temi je posebno veliko petrolejsko podjetje tvrdke Schell in druge.

Prihod v Chicago

Končno smo ob 9. prispeli na velik kolodvor Chicaga. V Uptown (severni del mesta), kjer je bil naš hotel »La-



H. Kelp: BREZE

plaza«, smo se z avtobusi vozili 20 km daleč. Hotel je zelo velik z nad tisoč sobami, vse s kopalnicami, nekatere s patentno posteljo, ki je čez dan v steni, pri uporabi se postavi na tla. Popoldne smo si ogledali mesto, ki je bilo ustanovljeno l. 1830. Z nadzemske železnice smo se peljali v središče mesta »Loop«. Najprej smo si ogledali največjo trgovsko stavbo sveta »Marchandise Mart«, kjer so najrazličnejši uradi, trgovine in drugo. Tu ni nič manj kakor 40.000 nastavlencev, za opravljanje vseh prostorov pa je nameščenih 15.000. Stavba ima 24 nadstropij s 17 osebnimi in 12 tovarnimi dvigali. V posloppju je več restavrantov, kjer je prostora za deset tisoč ljudi, brivnice in sploh vse vrste trgovin, zastopstva za 5000 vrst blaga.

Od tu smo šli deloma peš, deloma z avtomobili mimo znanega kanala, ki vodi daleč v sredino mesta, tako da morejo večje ladje pluti do raznih podjetij. Preko kanala vodi nešteto mostov, ki so tako zgrajeni, da se v sredini odpro in se dvignejo na levo in desno. Nato smo šli takoj v glavno avenijo »Michigan avenue«, zelo široko asfaltno cesto, kjer je središče vsega prometa. Leži tako rekoč na obrežju jezera. Fronto avenije tvorijo po večini nebotičniki z najelegantnejšimi hoteli, med katerimi je največji »Steewens« s 4000 sobami in velikimi trgovinami. Obrežje ni neposredno, temveč se od avenije razprostira še približno 800 m širine umetno pridobljen prostor, kjer vodi nešteto tirov železnice, več cest ter so zelo veliki prostori za parkiranje avtomobilov. Še to popoldne smo šli na razgledno točko hotela »Steewens«, ki je zidan v posebnem slogu in največjem luksuzu. Nebotičnik s 40 nadstropji, zidan v 12 vezanih blokih z neštetimi dvigali. V minuti smo bili na strehi, odkoder je lep razgled na Michigansko jezero in neposredno na svetovno razstavo. Od tu smo lahko občudovali široko ploskev razstave, ki se razprostira v dolžino ca 4 km. Chicago ima čisto drugo obliko kot New York ter vso možnost, da se dalje razširi, ker leži popolnoma na ravnem ob jezeru. Po obsegu je relativno večje kot New York in se je v zadnjih letih toliko povečalo, da šteje s predmestji danes ca pet milijonov prebivalcev. Mesto ima nešteto krasnih (skupno do 80 km dolgih) parkov, posebno ob jezeru. Med temi je znani Lincolnov park (nad 15 km dolg), ki ima razna igrišča in lepe asfaltne ceste. Pogled na Chicago pač ni bil tako

očarljiv kakor na New York iz 380 m visokega nebotičnika Empire State, ki bo imel najbrž še več let monopol Amerike.

D A L J E

ŠTEVILNI PORODI

Visoko nad menoj prhutajo krila divjih gosi, ki hite gnezdit na jug...

Tako poje v Ljubljanskem Zvonu 1934 (370) T. Seliškar, ne vedoč, da te ptice gnezdi le v Severni Evropi. Isti pesnik pa se ni uštel, ako je svoje dni zakrožil o Sedmorojenčkih. Seveda ne smemo misliti, da so se prikazali vsi hkrati na svet. Tu gre le za 7 otrok. Pred vojno je sicer Slovenski Narod poročal o madžarski ženi, ki je rodila, če se ne motim, na en dan 13 ali 14 otročičkov. Toda ta je bosa. Dr. Greulich, profesor kolumbijskega vseučilišča, je ugotovil, da se pojavljajo dvojčki na 87 porodov, trojčki na 7569 porodov, četvorčki na 658.503 porodov in petérčki na blizu pet milijard rojstev. Kako smo še daleč od sedmerčkov, ki bi jih povila ena in ista žena vse hkrati!

Petérčki so prišli, kolikor je uradno dognano, letos 31. let na vrsto v zadnjih 500 letih na ta način, da so vsi malčki ostali nad teden dni živi. Poslednji primer je iz Kanade, kjer je 24 letna Elzira Dienne-ova poklonile svojemu možu Ovili doslej 6 dece, letos pa mu v 30 minutah navrgla še petero, deklic. Vse so bile pravilno razvite.

Nekaj dni po veselem dogodku je oče Dienne telefoniral tedniku v Callander in plaho vprašal, ali ne bi hoteli v listu izpregovoriti o petérčkih. Drugi dan je privršal roj novinarjev in fotografov na Diennovino.

Dnevnik »American« iz Chicaga je nemudoma poslal »valilnico« (od katere je kanadska carinarnica zahtevala in dobila velike pristojbine). Ko je ogrevalnica prišla, se je ena izmed deklic borila s smrtjo, dve drugi sta bili že posineli. Dr. Dafsa jima je vtil po dve kapljici ruma v grlo in ju položil v ogrevalnico. Po dolgih naporih so si mladenke opomogle.

Sosedje so morali stražiti dohod na kmetijo, da so zavračali vasovalce. Impresario Ivan Spears iz Chicaga je predlagal, da bi petérčke kazal na razstavi, nudeč očetu 30 % od prejemkov, tamkajšnjemu župniku Routhier-u pa 7 %. A dr. Dafsa ni dovolil.

N.



J. V. T. I. N.

LOV NA SAMOROGA

Samoroga, t. j. nosoroga z enim samim rogom, ki živi na indokitajskem polotoku in na Javi, ne smemo zamenjavati z nosorogom na dva roga, ki pripada afriški favni. Dolgo časa so menili, da je Java edini otok Holandske Indije, na katerem živi samorog. Toda sloviti lovec na težko divjad Hazewinkel je dokazal, da živi tudi na Sumatri, saj jih je tam na enem samem pohodu položil kar sedem...

Lov na prvega samoroga je bil zelo dramatičen, kakor pripoveduje Hazewinkel sam. Taboril je v eni tistih goličav v sumatranski džungli, ki se imenujejo »ladang«. Tu je bilo več koč na koleh. Člani njegove ekspedicije so bili precej potrti, saj so že trikrat preiskali vse ozemlje, ne da bi našli slovitega nosoroga, o katerem so govorili domačini. Samo žilava Hazewinklova volja je držala skupaj malo četo domačih šikarjev (strelcev), ki jih je bil najel. Prejšnje dni so bili pač odkrili neke sledove, a so bili najmanj 15 dni stari in pet dni so brez uspeha izgubili s tem, da so jim sledili. V jutru šestega dne, preden je sonce vstalo, ni kazal nihče volje, da bi se pripravil za odhod. Hipoma je pritekel h koči, pred katero je spal Hazewinkel, ves zasoplen eden najstarejših lovcev, neki »hadži«. Mahal je z rokami in vpil na vso moč. Hazewinkel je vstal, misleč, da ga je pičila kakšna strupenjača ali da se je zgodila kakšna druga nesreča. Toda bilo je drugače. Mož ni prihajal s slabo, temveč z dobro vestjo: ko je bil stopil po vodo za kuharja, je opazil čisto sveže sledove samoroga.

Hazewinkel mu spočetka ni verjel, saj so bili prej že večkrat zamenjali tapirjeve sledove za samorogove. Ko pa je nove sledove preiskal, se je prepričal, da mora biti v resnici samorog. In ni mogel biti daleč. Seveda je v mali četi postalo takoj vse živo. A preden so se odpravili, je moral Hazewinkel šikarjem dovoliti majhno ceremonijo. Ti ljudje so, čeprav po veri muslimani, silno vraževerni. Menili so, da se morajo najprvo prikupiti Pojangu, božjemu čuvarju pragozda, s tem, da mu podarijo nekoliko belih in črnih kokoši. To ceremonijo so izvršili tam, kjer je bil hadži odkril sledove. Zažgali so nekoliko palic kadila in obljubili Pojangu celo kozo za primer uspeha. Seveda bi moral Hazewinkel podariti kozo, kakor je bil podaril kokoši. In lovci so

bili tisti, ki naj bi se posladkali z enim in drugim.

Slediti samorogovim sledem v sumatranski džungli ni majhna reč. Treba je velike previdnosti. Žival ima zelo tanek sluh in voh, ni lahko priti ji v bližino. Poleg tega ima navado, da preseka in spremeni svojo pot in zgodi se, da jo meniš pred seboj, a te iznenada napade od zadaj. Običajno pohaja po že izgazenih poteh, a neredko si gre poiskati hrane v goščavo, kamor ji človek ne more slediti brez najhujših naporov. S slonom je drugače, ta ostavlja za seboj cel predor v rastlinju, tako da mu ni pretežko slediti brez hrupa. Z nosorogom pa ni tako. Vrh tega je sumatranska džungla neverjetno gosta. V večji skupini ne moreš vanjo, trije, štirje možje se v gosjem redu komaj prebijajo skozi njo. Takšna čelna skupinica ostavlja potem za seboj vidne znake, po katerih ji lahko sledijo drugi.

»Tega dne,« piše Hazewinkel, »ni bilo tako težko slediti živali, čeprav ni deževalo že mesec dni in je svoje sledove vtisnila v izsušena tla. Proti enajsti smo spoznali po vtisih, da žival ni bila več daleč. Stopali smo z vso previdnostjo naprej in se večkrat ustavili, da bi prisluškovali. Hipoma se je oglasilo v bližini besno rohnenje, ki mu je sledil hrup, kakor po težkem telesu, ki na svoji poti vse podira.

S skrajno napetostjo v živcih smo stopili naprej. Ko smo dospeli do skupine ogromnih dreves, smo ugotovili, da bi nekoliko sekund prej lahko presenetili nosoroga, ko se je valjal v blatu neke mlake. Takšne mlake, ki jih domačini imenujejo »kebang«, so zelo pogoste v pragozdu in nosorog jih rad poišče. Ima navado kakor bivoli, da se zakoplje z vsem telesom v blato, ki ga ščiti pred vročino, pijavkami in klopi. V trenutku smo bili tudi mi v blatu, ki nam je seveda manj ugaljal nego debelokožcu. V nekoliko minutah smo bili vsi pokriti z blatom in pijavkami, obleke so se nam trgale. Znova se je oglasilo rohnenje zasledovane živali, trušč je prihajal bliže.

Slišali smo jo, a je nismo še videli. Po ropotu sodeč, se je usmerila proti mojim šikarjem. Videl sem, kako je eden izmed možakarjev pomeril in se spustil potem brez strela v najhitrejši beg. Skoraj istčasno je ogromno telo planilo mimo kraja, kjer je prej stal možakar.

Zgodilo se je tako hitro, da nisem imel časa streljati. Tedaj se je nosorog malo okrenil in se usmeril proti obema lovce-
ma, ki sta tvorila zadnjo stražo. Zaslišal sem vzrok, moža sta obupno klicala na pomoč. Z vso naglico sem planil proti nesrečnikoma, meneč, da ju bom našel že v kosih. A našel sem nekaj, kar me je po sili spravilo v krohot: hadži je bil sko-

je bila smrt že opravila svoje delo. Veliko veselje je zavladovalo med nami. Ves trud je bil pozabljen. Ob mojih nogah je ležal mogočen eksemplar sundajskega nosoroga (*rhinoceros sondaicus*), eden največjih, kar sem jih kdaj videl. Tako smo dokazali, da ne živi le na Javi, temveč tudi na Sumatri. V ostalem pa to ni bil edini eksemplar, kajti še na tem lovu



Mrtvi nosorog (Da so žival lahko fotografirali, so morali odstraniti vso travo, ki je skrivala truplo)

čil na neko drevo in je tam visel z glavo navzdol kakor kakšen netopir. V tem položaju je z vso gorečnostjo klical Alaha na pomoč.

Ko smo ga rešili iz tega žalostnega položaja, je povedal, da ga je samorog skoraj podrl na tla. Bila je orjaška žival z orjaškim rogom. Pozabil je bil sprostiti mehanizem svoje puške.

Že smo mislili, da smo žival za ta dan zgrešili. Toda po zaslugi kokoši, ki smo jih bili zjutraj žrtvovali, se nam je sreča le nasmehnila. Ni minulo deset minut, ko je žival ponovila svoj napad. Tokrat pa ni več ubegnila. Dva strela sta jo v hipu ustavila. Opoitekla se je, se zgrudila na kolena in legla nato hropeč in ječaje na stran. Še enkrat je poskusila vstati, a čez nekoliko sekund je obležala mirno. Previdno smo se ji približali in ugotovili, da

sem položil šest drugih.

Domačini so mi napravili veliko slavnost, kajti nosoroga so se še bolj bali nego slona. Menda je nepotrebno omeniti, da so moji šikarji dobili svojo kozo, ki so jo lahko žrtvovali Pojangu, potem ko so jo seveda v njegovo čast snedli.

Kakšno korist imaš od mrtvega nosoroga? Lahko ga prodaš za dobro plačilo lekarnarjem Nebeškega carstva. Koža in dlake te živali igrajo veliko vlogo v kitajski farmakopeji. Rabijo za izdelovanje preparatov, ki obnavljajo baje moško moč: nekaj podobnega kakor metoda prof. Voronova. Samo kožo prodaš zlahka za 1500 šv. fr. Kar se tiče roga, doseže ta po svoji velikosti do 500 angleških funtov šterlingov. Nosorog z dvema rogovoma je veliko manj v čisljih. Doseže komaj kakšno desetino te cene. Ck



DIVJI PARADIŽ!

MARGITA MATCHES

N A D A L J E V A N J E

Zopet smo se bližali Madangu. Prejadrili smo reko Sepik, videla sem mnogo krasnega, bila sem zelo srečna in nisem si mogla misliti ladje brez mene.

Naslednjega dne zjutraj bi morali biti v Madangu. Popoldne, ko je sonce strašno pripekalo in so se vsi poskrili v kabinah, sem si prinesla pleten koš v zadnji kotic krova. Kmalu sem začula

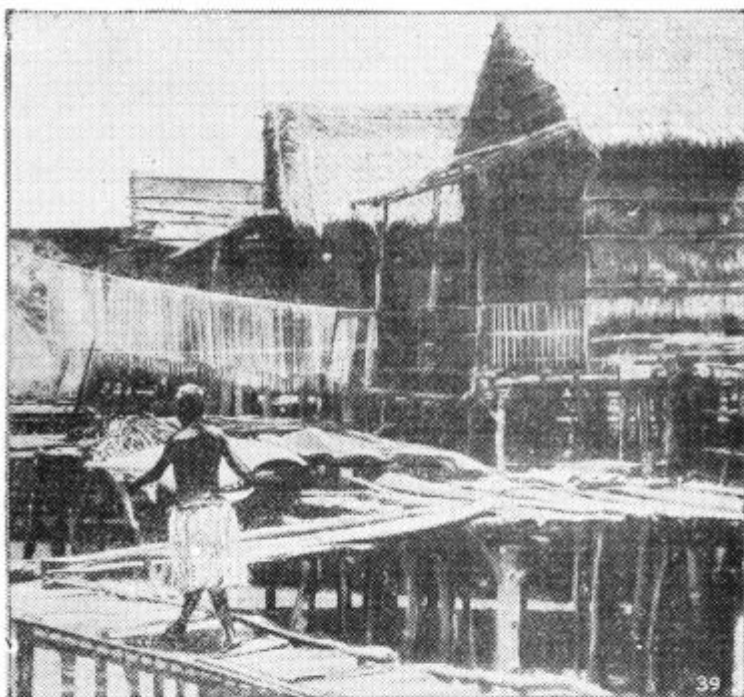
Aua, Witu. Mogoče gremo celo do Anhoritov.»

»Kako dolgo boste na potu?«

»Najbrž kakih šest tednov, potem moramo nazaj v Rabaul.«

»Ali mislite, da bi smela z vami?«

»Torej,« je nadaljeval, »stari, Jaka in jaz smo se razgovarjali snoči ter ugotovili, da niste v veliko napoto na ladji. Če hočete z nami, vas prav radi vzame-



Koče na otočju Purdys

težke krmarjeve korake. Videla sem, kako je preskočil košaro s sadjem, odtrgal z napete vrvi dve banani ter sedel na zaboj poleg mene. Zvila sva si po eno cigareto.

»Veste, mis Amerika,« je pričel, »škoda, da ne greste z nami na drugo potovanje. Bo zelo lepo.«

»Kam pa pojedete?«

»Vračamo se na Manus, od tam na Admiralsko otočje in potem v Purdys in na Hermite, Ninnigo, PELLELHUN, Maty,

mo. Prihodnje potovanje bo zelo zanimivo in nihče od nas ni bil še na tem potu.«

Kmalu smo se dogovorili. Konzerve, ščurki, tesnoba in razne druge neprijetnosti življenja na jadrnici, vse to me ni strašilo in se mi je zdelo brezpomembno. Imela sem rada to divje življenje. Mrzlica me je le površno oplazila na otokih.

Sloneli smo s kapitanom in krmarjem nad zemljevidi in si črtali smer

prihodnjega potovanja. Smer smo si določili samo v glavnem, ker nas je pot vodila preko točk z belimi krogi in previdno opisane s »verjetno koralne čeri« ali »najbrž plitvine« in slično. Noben morski zemljevid ne more biti točen in zanesljiv, ker se tod skoraj dnevno dogajajo podmorski vulkanski izbruhi, ki dvigajo iz morske globine nove otoke in skale, prejšnje pa pogrezajo, za katere v svetu ne vedo in jih zato ne morejo zabeležiti.

Bilo je že v novembru, ko se je Nuola drugič podala na pot proti Admiralskemu otočju. Bila je nabita s potniki, med katerimi so bile tudi štiri ženske. Komaj dan poti od Madangu smo naleteli na prvi vihar. Toda vihra ni trajala dolgo in proti polnoči smo že videli voščeno lunino ploščo izza raztrganih oblakov.

Naš prvi cilj je bil Purdys, majhen brezpomemben koralen otok, kjer se ustavljajo le redke ladje.

Potnike smo izkrcali drugega za drugim, razen Denisa in Lowfortha. Lowforth smo pobrali v Madangu neposredno pred odhodom. Prišel je na ladjo s ponošenim površnikom kot edino prtljago. Vprašal je kapitana, če bi lahko dobil kabino. Kam? Tega ni vedel in ga tudi ni brigalo. Vsako mesto je dobro. Kapitan mu je odgovoril, da nima postelje. Zadovoljil se je s slamnjočo ali vrečo. In tako se nam je pridružil.

Torej je imela ladja tudi sedaj svoje »čudake«. Z Lowforthom sem se srečala že enkrat prej, in sicer v Rabaulu, kamor prej ali slej zaide vsak, ki se klati po Melaneziji. Hodil je v družbi brezposelnega rudarja, ki je iskal zlato. Samo srečala sva se ter se ga niti spomniti nisem mogla, dokler mi ni povedal svojega imena. Bil je zares čuden človek. Visok, temnopolt Novozelandec, slabo oblečen in posebno še razcefran ob rokavih in vratu. Mislim, da ni zmogel niti suknjiča. Lasje so mu že siveli ob sencih, sicer pa je bil prijeten, vljuden in očitno dobro vzgojen. Star je bil že 46 let.

Ne spomnim se, da bi še kdaj videla tako brezupnega in brezcilnega potepuha, kakor je bil Lowforth. Ker je prejšnji teden prevzel plantažo, na kateri je bil zaposlen, nov gospodar, je izgubil službo. Tako je moral seveda v Rabaul. Imel je srečo. Policaj v Madangu je pustil svojo službo, ker se je priključil neki odpravi, ki je šla v notranjost Gvineje za zlatom, in Low-

forth, ki mu je tedaj zelo tesna predla, je prevzel službo policista v mali postajici ob obali Nove Gvineje.

Toda ni se mogel dobro razumeti s svojim predstojnikom, predstavnikom kolonialne oblasti. Tako je slednjič tudi on pustil službo policaja v Madangu in sicer zato, ker ni hotel obesiti nekega domačina. Izvršitev smrtne kazni je bila določena na dan, ko je imela »Nuola« odpluti. Kolonialni upravnik je opozarjal Lowforth na dolžnost in v tridesetih minutah je bil Lowforth na ladji.

Cilja ni imel in denarja tudi ne. Rada sem se razgovarjala z njim, ker je bil zelo zabaven in prijeten. Hodil je celo na univerzo in je bil že v tretjem letu medicine, ko je izbruhnila vojna. Svojega študija ni dokončal ter je zašel v Melanezijo, kjer je bil najprej zaposlen kot ravnatelj na neki plantaži. Baval se je tudi z mazaštvom.

Otočje Purdys je zelo težko zgrešiti. Sestavlja ga niz koralnih otokov, med katerimi je nekaj tako majhnih, da raste na njih le nekaj palm. Štirje največji otoki imajo imena Podgana, Miš, Muha in Obad. Čeprav so popolnoma nevažni, smo imeli nalog, da pobereмо na njih kopro. Eden izmed otokov, ki smo ga imeli narisane na zemljevidu, je med tem že izginil. Ko smo se bližali Obadu, se nam je zdel popolnoma neobljuden. Toda skozi daljnogled smo opazili nizko slamnato koč, iznad katere se je dvigal tenak dim. Ker ni bilo nobenega pristanišča, smo spustili z ladje čoln in krmar se je podal z nekaj ljudmi na otok. Vrnil se je čez pol ure brez vsakega tovora, češ, da so vsi domačini poskrili. Govoril jim je lepo in vljudno, nato zopet malo bolj trdo, toda dosegel je le to, da se je zdaj pa zdaj prikazala kaka divjaška glava izza kozovega drevesa.

Kakih 11 milj odtoč proti severu je največji otok skupine. Tam je sam kapitan stopil v čoln ter se oblekel v svojo gala obleko, z belim frakom in čelado. Pred otokom je ležala dolga čer, preko katere se je zaganjala besno voda. Kapitan se je vrnil z večjim uspehom. Tudi tukaj so se divjaki poskrili, le poglavarjev sin se je pokazal in pozdravil posetnike. Povedal je, da je mali parnik plul okrog otoka pred tednom, da je pa bilo morje tako viharo, da ni mogel ničesar naložiti in tako se je moral umakniti.

Žo je »Nuola« počasi plula v previdni razdalji, so divjaki pometali 50 vreč kopre v nevarno vodo, katere so potem s čolnom odveкли na ladjo. Ko se je kapitan vrnil na ladjo, je prinesel ogromno zeleno želvo. Voda je vrgla tri na suho, kjer so se obrnile na hrbet. Dečki na otoku so zahtevali zanje nekaj kosov tobaka, nekaj vžgalic in malo petroleja za svetilke.

Konzervirano meso nam je postalo že malo odvratno in inženjer je sprožil misel, kako bi bilo lepo, če bi mogli priti do kakih golobov. Pred nami je ležal v zelenju Mišji otok. Bili smo prepričani, da morajo biti na njem kakšni ptici. Povedali smo svoje domneve kapitanu, ki je imel dobiti na otoku nekaj kopre.

Tako smo se podali na kopno kapitan, inženjer, jaz in en strelec, da bi lovili divjačino. Otok je bil majhen in domačini se očitno niso bali. Podoba je bila, kakor da na otočju Purdys ni žensk. Prišli smo do koč iz blata. Može so bili čisti, ponosni in ljubeznivi.

Večni otoki! Barva morja se naglo izpreminja od mlečnega do temno modrega in tudi globina se hipoma izpreminja, tako da ni varno tod krožiti z ladjo. Srečni ljudje, ki žive tod. Če hočejo imeti sveže vode, jim je treba samo malo odgrebsti pesek. Brez vsakega truda jim padajo v naročje kokosi, ptičev, želv in rib imajo obilo.

D A L J E

TEHNIČNI OBZORNİK

KRATKE TEHNIŠKE NOVOSTI

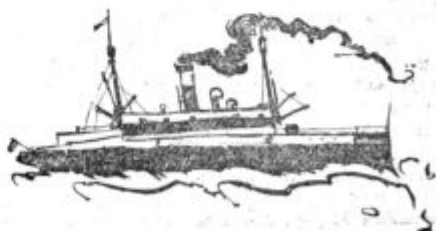
Največja tekma letal. V oktobru se bo vršila tekma letal, ki že mesece zanima svet. Avstralsko mesto Melbourne bo slavilo stoletnico ustanovitve. Za to priložnost je avstralski veleindustrialec sir Robertson daroval precejšnjo vsoto denarja za letalsko dirko, ki jo svet v tem obsegu še ni videl. Na ogromni progi London—Melbourne se bo vršilo hitrostno tekmovanje, ki bo vodilo preko treh kontinentov. Pri tem ne bodo ovirali letalcev neprijetni predpisi in so na vsej ogromni progi predvidena le nekatera zasilna pristanišča. Tega tekmovanja se bodo udeležili najslavnejši letalci na svetu. Vzporedno s to hitrostno tekmo se bo vršila še handicap dirka, ki bo potekala preko določenega števila vmesnih postaj. Pri tej tekmi bodo ocenjevali letala po učinkih ter bodo tako prišla do veljave tudi letala s slabimi motorji. Ker je dolga dirka na proga za eno motorna letala precej nevarna, bo imela omenjena dirka tudi z zgolj tehniških vidikov velik pomen.

Zanimiva gradnja mosta čez Donavo Dolgo let je kljuboval znani dunajski most preko Donave rastočemu prometu. Šele letos v dobi največje politične in gospodarske krize v Avstriji, so začeli z gradnjo novega mosta. Novi most, ki naj nadomesti sedanjega šestdesetletnika, je zamišljen kot verižni most s prosto razpetino 244 m in bo tretji največji most te vrste v Evropi (prvi je v Budimpešti). Novi most bo širok 23 in pol metra ter ga bosta nosila dva 34 m visoka jeklena stolpa. Nosilne verige bodo vsidrane v ogromne betonske skale; vsaka veriga bo namreč morala vzdržati nateg 7 milijonov kilogramov. Graditelji mosta upajo, da bodo dela tako urno napredovala, da bo v poletju le-

ta 1936 most lahko že izročen prometu. Do tedaj ga nadomešča stari most, ki so ga morali pred gradnjo premakniti 26 m v smeri vodnega toka. Ta imponantna premaknitev mosta — do zdaj največja v Evropi — je že izvršena. Po dolgotrajnih pripravah, ki so bile namenjene pred vsem ojačitvi nekaterih oslabele delov, so most dne 12. septembra s pomočjo hidravličnih stiskalnic dvignili za 15 centimetrov ter ga z ogromnimi vitli položili na pripravljene tračnice. V petih urah so nato porinili most na novo mesto. Posebna osrednja opazovalnica je z optičnimi pripravami neprestano zasledovala premikanje ter po telefonih ukazovala posameznim vitlom. Takoj po končani premaknitvi in po vsidravanju na nove ležaje so zvarili tračnice električne cestne železnice ter zvezali plinske in vodovodne cevi ter električne vode.

tma

Od 17. septembra do 15. oktobra se vrši v Švici, Avstriji, in Italiji zanimiv poskus alpske vožnje z avtomobili, ki jih gonijo »nadomestna goriva«. Avtomobili, ki se udeležujejo teh voženj, ne smejo voziti s seboj bencina, marveč le les, oglje ali lignit. Od izkustev ter voženj upajo dobiti avtomobilske industrije novih iniciativ.



Č L O V E K I N D O M

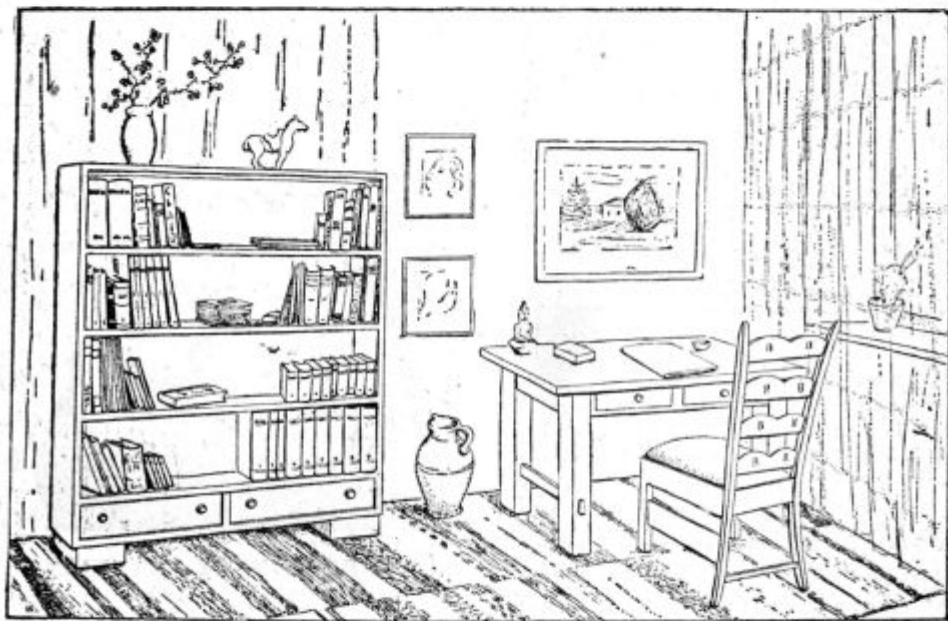
KNJIŽNA STENA

Marsikdo ima toliko knjig, da mu navadna knjižna omara ne zadošča zanje. Nima pa morda toliko denarnih sredstev, da bi si za svoje knjige omislil lahko dovolj veliko omaro. Zadovoljiti se mora s preprostimi knjižnimi policami. Kamor zloži ves svoj knjižni zaklad. Je že tako, da baš pri nas Slovencih pravi ljubitelji knjig navadno nimajo dovolj gmotnih sredstev, da bi si mogli nabaviti primerno in dovolj veliko omaro za svoje knjige in morda nimajo niti primerne prostora v stanovanju.

njih. Za 200 do 300 knjig je potrebna približno 150 cm dolga in 170 cm visoka polica. Deske za posamezne razpredelke morajo biti vsaj po 3 cm debele. Prva spodnja polica naj bi bila približno 10 cm od tal.

Primerno je tudi, da knjige velikega formata namestimo na spodnje police, manjše na višje. Polica naj pa bo tudi le toliko globoka, da namestimo v njo eno samo vrsto knjig.

Za estetični učinek take odprte knjižne police ali točno rečeno, knjižne stene, pri-



Preproste knjižne police mu pomagajo iz te zadrege. In so praktične še posebno za to, ker si jih po potrebi lahko stopnjevaje povišuje in razširja. In so cenene. Lepo izdelan smrekov, bukov ali katerikoli navadni les prav nič ne moti estetskega čuta ljubitelja knjig.

Po potrebi števila knjig in po stanovanjskih prilikah, se take knjižne police namestijo ne le ob glavni steni sobe, nego tudi pod oknom ali v kotu sobe. Prav koti sobe dobé posebno prijazno lice, če so obdani s knjižnimi policami. Ne cenjen material, ampak površna izdelava istega in nered med samimi knjigami, ki so nameščene po takih policah, sta nelepa. Pač pa pridejo knjige same po izboru vsebine in lepi vezavi na taki polici brez steklenih vrat do večje veljave, ker se gleda le na te, ne pa na vnanjo obliko knjižne police.

Preden se odločimo za nabavo knjižne police, moramo vedeti, za približno koliko in kakšne knjige moramo imeti prostora v

merno razdeljene s policami, se nam ni treba bati. Vsaki bivalni sobi je taka knjižna stena pestro vezanih, lepo razvrščenih knjig le v okras. Soba učenjaka pa pridobi na živahnosti in pestrosti. Mlad, skromen duševni delavec si z današnjimi še skromnejšimi sredstvi, ki so mu dani na razpolago kolikor toliko s tako preprosto knjižno steno primerno olepša svoj dom.

Bojazni, da bi se knjige na odprti knjižni steni preveč zaprašile in kvarile, se z majhno previdnostjo izognemo. Med časom pospravljanja sobe jih pač zakrijemo s staro rjuho ali kakršnimkoli pregrinjalom.

—u

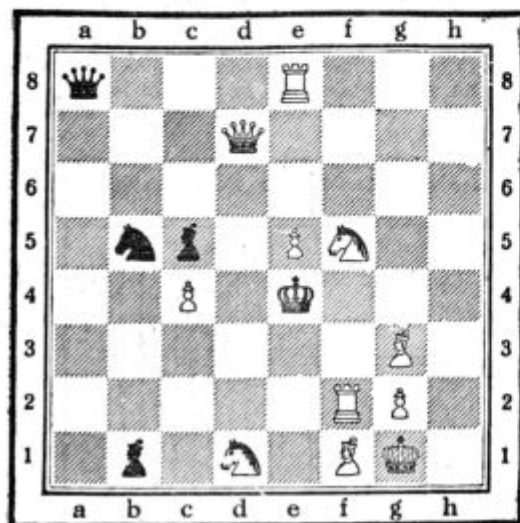




PROBLEM 87

V. Tuxen

Prva nagrada »De Problemistae«



Mat v dveh potezah

Rešitev problema 86

1. Da6—h6!, Ke1—f1(a), 2. Tc1+, e2—e1D, 3. Da6 mat. 1.... e4—e3(b), 2. f2:e3+, Kd2, 3. Td5 mat. 1.... La7:c5(c), 2. Tg1+, h:g, 3. Dc1 mat.

ZA MISLEČE GLAVE

161

Naloga s trikotniki

S sedmimi ravnimi črtami narišite osem trikotnikov, od katerih sta po dva kongruentna.

162

Pastiričin problem

Pastirica žene gosi na pašo. Ena gos se guga pred dvema, ena med dvema in ena za dvema. Koliko je gosi?

163

Jezero vode je najsigurnejše

Postavimo, da bi bilo Bohinjsko jezero iz živega srebra. Zakaj ne bi potem mogel s srebrnim čolnom od enega konca jezera do drugega?

164

Možnost velike sreče

V neki igralnici naj igrajo vsak dan recimo 500 iger z ruleto. V letu bi dalo to 180.000 iger. Verjetnost, da pade rdeče ali črno, je popolnoma enaka. Koliko časa bi moral igrati, da bi nekoč rdeče prišlo 25. krat zaporedoma?

Rešitev k št. 157

(Netočna ura)

Ura gre vsak dan za šestino minute naprej, tedaj bo na videz v 30 dneh, t. j. na večer 31. avgusta, dosegla določenih 5 minut pred časom. V resnici pa doseže to že zjutraj 29. avgusta, kakor nam pokaže račun. Na večer 28. avgusta je ura za 27/6 minute naprej, v naslednji noči doseže nadaljnje 3/6 minute, tako da ima v jutro 29. avgusta 30/6 ali 5 minut pred časom.

Rešitev k št. 158

(Prekanjeno vprašanje)

Mati...

Rešitev k št. 159

(Zemeljski obseg)

Ker je meter določen kot 40 milijonski del zemeljskega obsega.

Rešitev k št. 160

(Tehtna zveza)

Ogljikovo kislino apno, iz katerega sestojijo.



REKI BENJAMINA FRANKLINA

(ki so jih šele nedavno našli)

Kjer se sklene zakon brez ljubezni, se pojavi kmalu ljubezen brez zakona.

Kdor je sam vase zaljubljen, nima tekmeča.

Dobro storjeno je vedno boljše nego dobro rečeno.

Kašelj, dim in ljubezen je kaj težko skriti.

Varuj se prilike in bog te obvaruje greha.

Kdo je moder? Kdor se od vsakogar učil. Kdo je mogočen? Kdor samega sebe obvladuje. Kdo je bogat? Kdor je zadovoljen. In kdo je to? Nihče.

